

มหาวิทยาลัย กับ การสร้างความรู้ให้แก่พื้นที่

วิจารณ์ พานิช

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)

www.kmi.or.th

<http://gotoknow.org/thaikm>

มหาวิทยาลัยกับพื้นที่ : ภาคิ ...

- การพัฒนา
- การเรียนรู้
- การสร้างความรู้
  - ความรู้ปฏิบัติ
  - ความรู้ทฤษฎี

การเป็นภาคีกับพื้นที่
คือการทำหน้าที่

มหาวิทยาลัย & พื้นที่ : การสร้างความรู้

- ไม่ใช่มหาวิทยาลัยสร้างให้แก่พื้นที่
- แต่เป็นการร่วมกันสร้าง
- พื้นที่มีความรู้อยู่แล้ว
  - ความรู้ปฏิบัติ
- มหาวิทยาลัยเข้าไปวิจัยตีความ อธิบายเหตุผล
  - ความรู้เชิงทฤษฎี

มหาวิทยาลัยต้องไม่ลอยอยู่ในสูญญากาศ

- แต่ต้องหยั่งรากลงสู่ “พื้นดิน” (สังคม พื้นที่)
- ต้องเรียนรู้จากพื้นที่ (ความรู้เชิงบริบท)
- เรียนรู้จากการศึกษาความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
- มี Give & Take กับพื้นที่
- อาศัยพื้นที่ในการเรียนรู้ / ฝึกงาน / วิจัย ของ นศ. & อจ.

ท่าทีของมหาวิทยาลัยต่อพื้นที่

- เข้าไปเรียนรู้ ลปรร. ไม่ใช่เข้าไปสอน
- ในพื้นที่ที่มีความรู้ มีผู้รู้ แต่อาจจะตีความกันคนละแบบ กับในมหาวิทยาลัย
- ค. ในพื้นที่เป็น ค. บูรณาการ
- พิสูจน์ผ่านผลของการปฏิบัติ ไม่ใช่ผ่านวิธีการทางวิชาการ
- ให้ความเคารพ ความเท่าเทียมกัน

สร้าง ค. จากความสำเร็จของชาวบ้าน

ความรู้ 2 ยุค

ยุคที่ 1

- โดยนักวิชาการ
- เน้นเหตุผล พิสูจน์ได้
เป็นวิทยาศาสตร์
- ค. เฉพาะสาขา
- เน้น explicit K

ยุคที่ 2

- โดยผู้ปฏิบัติ
- เน้นประสบการณ์ตรง
เน้นผลลัพธ์ที่งาน คน
- ค. บูรณาการ
- เน้น tacit K

ความรู้ 2 ประเภท

ค. ในคน

Tacit K

อยู่ในสมองคน เชื่อมโยงกับ
ประสบการณ์ ความเชื่อ
ค่านิยม ไม่สามารถถ่ายทอด
ออกมาได้ทั้งหมด
context - specific

ค. ในกระดาษ

Explicit/Codified K

อยู่ในตำรา เอกสาร วารสาร
คู่มือ คำอธิบาย วิธีดี
คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต
ฐานข้อมูล. context - free

ต้องรู้จักใช้ ค. ทั้งสองประเภท อย่างสมดุล

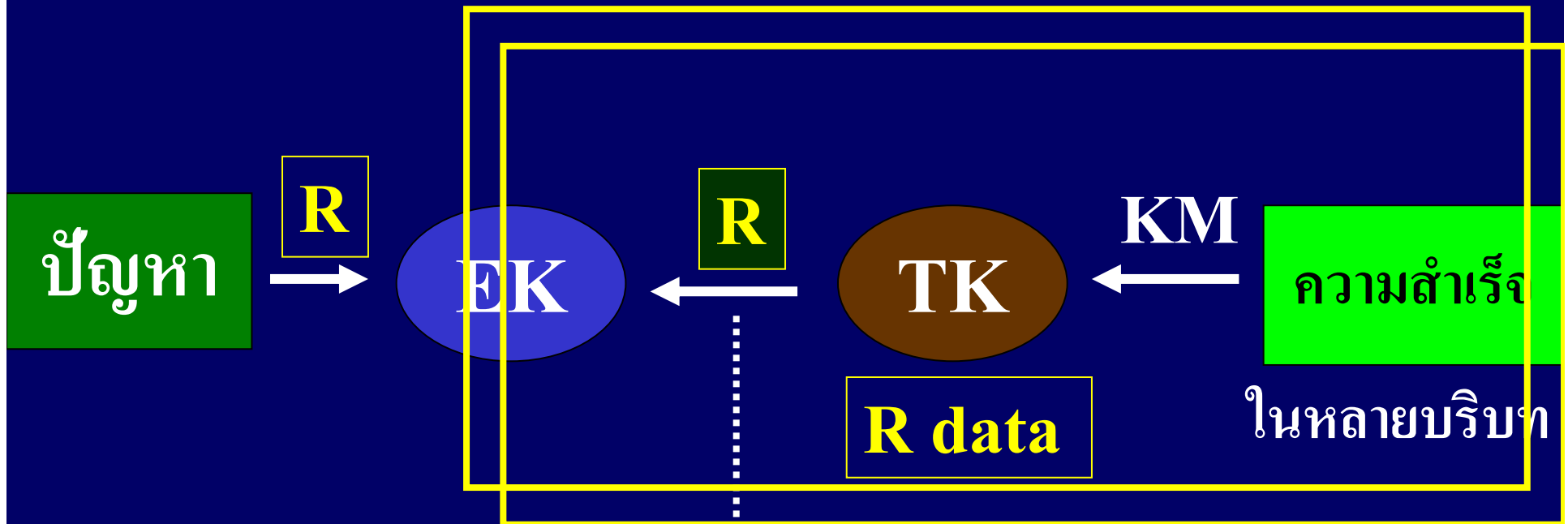
ค. เป็นทั้ง TK & EK

วิธีสร้างความรู้ 3 ยุค

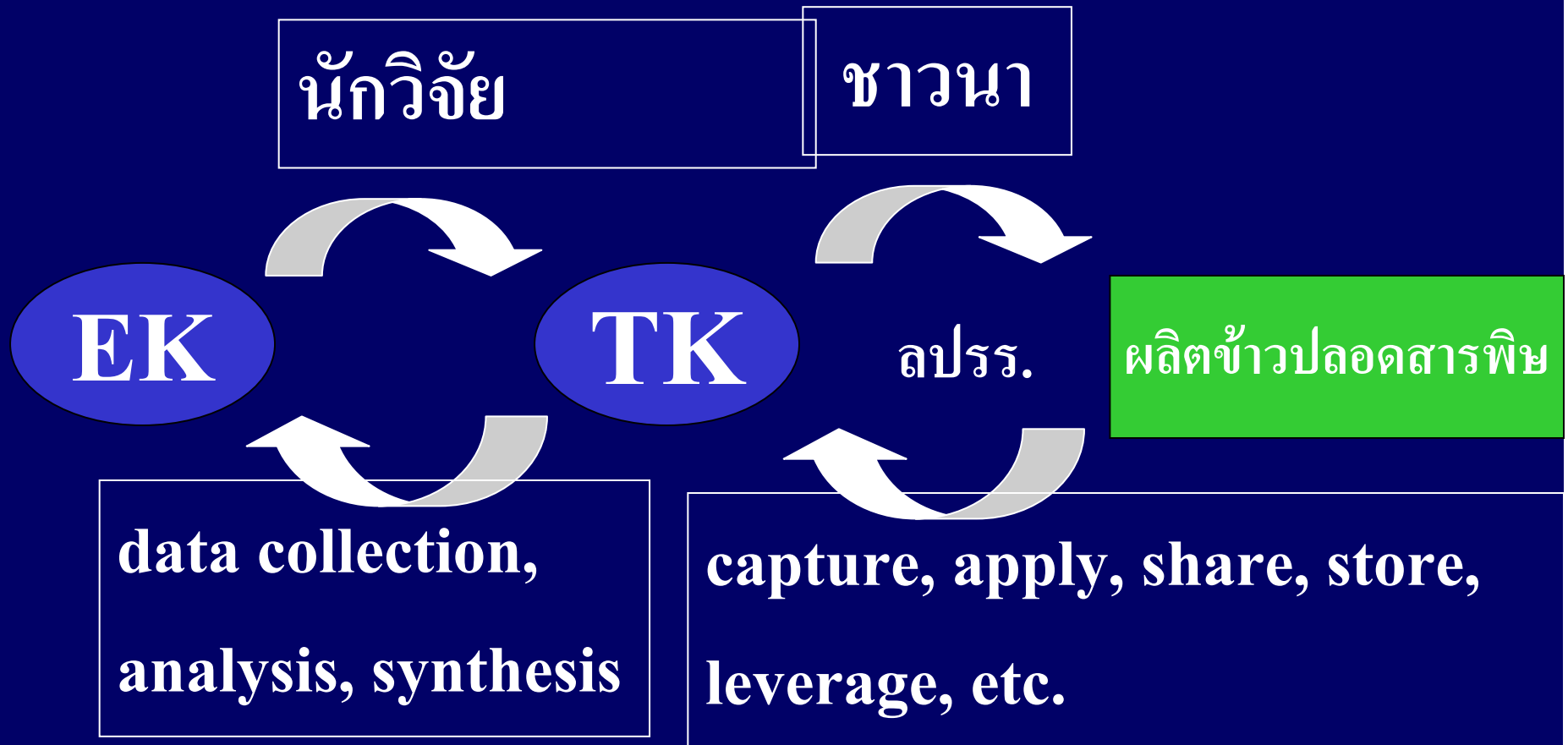
- Deduction **คิด**
- Induction **ทดลอง**
- Action **ทำ**

จากความรู้ปฏิบัติ สู่ความรู้เชิงทฤษฎี

ใช้ทฤษฎีเข้าจับ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็น generic knowledge

ตัวอย่าง : โรงเรียนชาวนา

FARMER SCHOOL

Khao Kwan (Holy Rice) Foundation, Suphanburi

Learn Explicit Knowledge

Learn Explicit Knowledge

From facilitator

**“Students” make study
visit to government
Biological Pest Control
Centre**

Students – Directed Learning

Rice Field Insect Surveillance

Group Learning

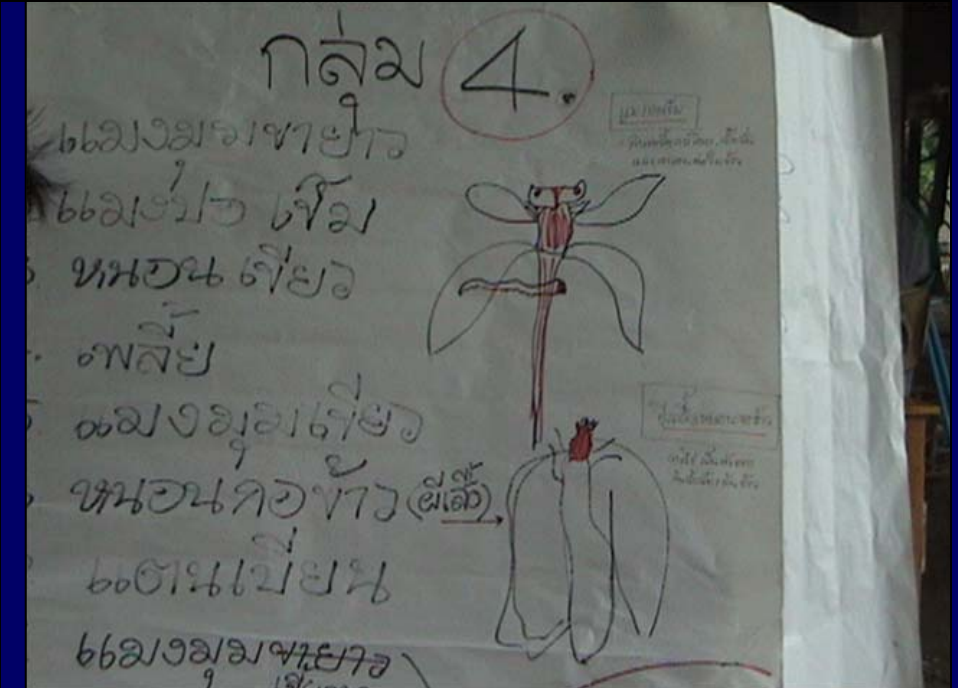
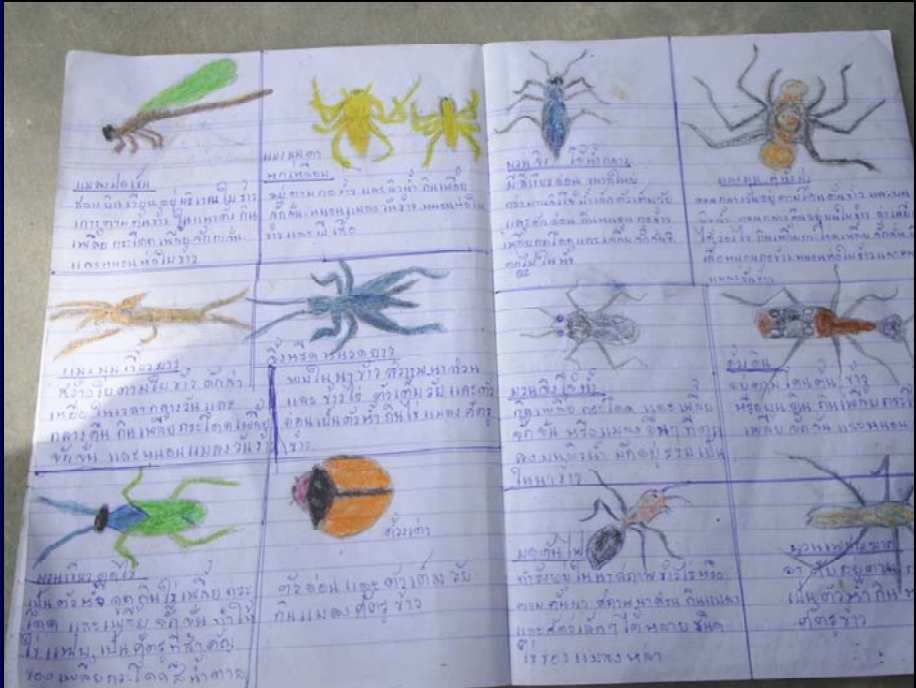
Collect for further study

Classification & Counting

To ensure Insect Balance

Neem preparation

for insect repellent

Neem & mixture

of others

**Developed from
trial & observation**

Soil improvement
preparations from
organic materials

A class on soil
improvement
("Secondary School")

เก็บตัวอย่างจุลินทรีย์ ที่น้ำตกไซเบอร์

